

स्थानीय राजपत्र

छिन्नमस्ता गाउँपालिका, सप्तरी

छिन्नमस्ता, २१ चैत्र २०८१

भाग- ३

शिक्षक दरबन्दी मिलान तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८१

लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक व्यवस्था अनुकूल सर्वसाधारण जनताको सदाचार, शिष्टाचार तथा नैतिक चरित्रवान नागरिक तयार गर्न यस गाउँपालिकामा सञ्चालित सबै सामुदायिक विद्यालयहरूको व्यवस्थापनमा सुधार गरी गुणस्तरयुक्त विद्यालय शिक्षा विकास गर्न तथा सबै सामुदायिक विद्यालयहरूमा रहेको शिक्षक र विद्यार्थी सङ्ख्याको अनुपात बमोजिम शिक्षक दरबन्दी मिलान गरी विद्यालयहरूको पठनपाठनलाई प्रभावकारी तथा व्यवस्थित गर्न वाञ्छनीय भएकोले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ को उपदफा ३ को खण्ड (ज) र १०२ को उपदफा २ को व्यवस्था बमोजिम विद्यालयमा दरबन्दी तथा कार्यरत विषयगत शिक्षक व्यवस्थापन तथा कार्यान्वयन गर्न यो शिक्षक दरबन्दी मिलान तथा व्यवस्थापन कार्यविधि स्वीकृत गरी लागु गरेको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

(क) यस कार्यविधिको नाम "शिक्षक दरबन्दी मिलान तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८१" रहेको छ ।

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

(ख) यो.कार्यविधि छिन्नमस्ता गाउँपालिकाको गाउँ कार्यपालिकाले स्वीकृत गरेको मितिबाट छिन्नमस्ता गाउँपालिका छिन्नमस्ता सप्तरी भर लागू हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:

(क) "अभिभावक" भन्नाले विद्यालयमा आफ्ना बालबालिका भर्ना गराई नियमित रुपमा अध्ययन गर्ने कार्यमा सहभागी गराएका तथा शिक्षा नियमावली अनुसार पालनपोषण गर्ने व्यक्तिलाई सम्झनुपर्छ ।

(ख) "आधारभूत तह" भन्नाले विद्यालयको प्रारम्भिक बालविकास शिक्षा देखि कक्षा ८ सम्मको शैक्षिक संरचनालाई सम्झनुपर्छ ।

(ग) "कर्मचारी" भन्नाले शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई वा गाउँपालिकाबाट प्राप्त अनुदान वा विद्यालयले आफ्नो आवश्यकता अनुसार दरबन्दी सिर्जना गरी कार्यरत लेखापाल, कार्यालय सहायक, कार्यालय सहयोगी, लाइब्रेरियन, चौकीदार र स्वीपर (सरसफाईकर्मी) लाई सम्झनुपर्छ ।

(घ) "कार्यपालिका" भन्नाले छिन्नमस्ता गाउँपालिकाको कार्यपालिकालाई सम्झनुपर्छ ।

(ङ) "कार्यविधि" भन्नाले छिन्नमस्ता गाउँपालिका सप्तरीको शिक्षक दरबन्दी मिलान तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८१ सम्झनुपर्छ ।

(च) "दरबन्दी" भन्नाले सामुदायिक विद्यालयमा नेपाल सरकारबाट प्राप्त भएको स्वीकृत दरबन्दी

सम्झनुपर्छ र सो शब्दले महिला शिक्षा परियोजनाको शिक्षक दरबन्दी तथा नियमित राहत अनुदान समेतलाई जनाउँछ ।

(छ) "गाउँपालिका" भन्नाले छिन्नमस्ता गाउँपालिका, सप्तरीलाई सम्झनुपर्छ ।

(ज) "गाउँशिक्षा समिति" भन्नाले छिन्नमस्ता गाउँपालिकाको गाउँ शिक्षा समितिलाई सम्झनुपर्छ ।

(झ) "प्रधानाध्यापक" भन्नाले सामुदायिक विद्यालयको प्रधानाध्यापक वा प्रधानाध्यापकको कामकाज गर्ने जिम्मेवारी लिएको शिक्षकलाई सम्झनुपर्छ ।

(ञ) "बालविकास" भन्नाले सम्बन्धित निकायबाट अनुमति र कोटा प्राप्त गरी ३ देखि ४ वर्ष उमेर समूहका बालबालिकाहरूको शिक्षा र विकासका लागि सञ्चालन भएको कक्षा सम्झनुपर्छ ।

(ट) "बालविकास शिक्षक" भन्नाले बालविकास केन्द्र दरबन्दीमा नियमित अनुदान पाउने गरी नियमानुसार नियुक्ति लिइ कार्यरत शिक्षकलाई सम्झनुपर्छ ।

(ठ) "माध्यमिक तह" भन्नाले विद्यालयको कक्षा ९ देखि कक्षा १२ सम्मको शैक्षिक संरचनालाई सम्झनुपर्छ ।

छिन्नमस्ता गाउँपालिका
कार्यपालिकाको कार्यालय
छिन्नमस्ता, सप्तरी
मधेश प्रदेश, नेपाल

(ख) विद्यालयमा स्वीकृत दरबन्दीमा कार्यरत स्थायी/ अस्थायी, राहत, बालविकास शिक्षक, शिक्षण सिकाइ सहयोग अनुदान कोटा र गाउँपालिकाको शिक्षक अनुदान कोटामा कार्यरत तहगत शिक्षकको सङ्ख्यालाई आधार लिइनेछ ।

(ग) दरबन्दी मिलानको क्रममा बढी हुन आई कटौती गर्नुपर्ने दरबन्दीलाई गाउँपालिकाको अन्य विद्यालयको शिक्षक विद्यार्थी अनुपातका आधारमा विद्यालयहरूमा प्राथमिकता क्रममा तह अनुसार शिक्षकको स्थानान्तरण गरिनेछ ।

(घ) यसरी शिक्षक व्यवस्थापन गर्दा भरसक माथिल्लो शैक्षिक योग्यता भएका शिक्षकलाई माथिल्लो तहमा शिक्षक कमी भएका विद्यालयहरूमा क्रमशः स्थानान्तरण गरिनेछ ।

(ङ) सम्बन्धित तहको दरबन्दी उपलब्ध गराउन नसक्ने अवस्थामा तल्लो तहको माथिल्लो शैक्षिक योग्यता भएका शिक्षकहरूबाट कक्षा सञ्चालनको व्यवस्था मिलाई तत्कालको शिक्षक अभाव सम्बोधन गरिनेछ ।

(च) शिक्षक दरबन्दी मिलान तथा व्यवस्थापन गर्दा सकेसम्म विषयगत समस्या कम हुने गरी मिलान गरिनेछ ।

(छ) तोकिएको शिक्षक विद्यार्थी अनुपातका आधारमा विद्यार्थी सङ्ख्या कम र शिक्षक सङ्ख्या बढी भै दरबन्दी कटौतीमा परेका र यस अघि रिक्त भएका एवम् तत्काल रिक्त हुन आउने कुनै पनि तह र प्रकारको शिक्षक दरबन्दीमा पदपूर्ति एवम् सरुवा सहमति दिइने छैन र उक्त दरबन्दीलाई गाउँपालिकाको पुल दरबन्दीमा राखी दरबन्दी मिलान पश्चात थप गर्नुपर्ने विद्यालयमा मिलान तथा स्थानान्तरण गरिनेछ ।

(ज) सामुदायिक विद्यालयहरूमा दरबन्दी मिलान तथा व्यवस्थापन कार्य सम्पन्न भए पश्चात मात्र रिक्त दरबन्दीहरूमा गाउँ शिक्षा समितिको निर्णयानुसार शिक्षक सरुवा तथा पदपूर्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।

(झ) महिला तथा अपाङ्गता भएका शिक्षकहरूलाई सकभर घरपायक पर्नेगरी स्थानान्तरण गरिनेछ ।

(ञ) आधारभूत तह (कक्षा ६-८) र माध्यमिक तह (कक्षा ९-१०) सञ्चालन भएको विद्यालयमा न्यूनतम दरबन्दी नभएको अवस्थामा दरबन्दी थप गर्नुपर्ने भएमा प्राथमिक तहको पुल दरबन्दीबाट तत्कालका लागि माथिल्लो योग्यता भएका र तालिम प्राप्त शिक्षकको स्थानान्तरण गर्न सकिनेछ ।

(ट) माध्यमिक तथा आधारभूत (कक्षा ६-८) विद्यालयमा शिक्षक दरबन्दी मिलान तथा जनशक्तिको सङ्ख्यात्मक व्यवस्थापन गर्दा बढी दरबन्दी भएको विद्यालयबाट कम दरबन्दी भएको विद्यालयमा जनशक्तिको सङ्ख्यात्मक मिलान गर्नु पर्नेछ ।

(ठ) कुनै विद्यालयमा शिक्षा ऐन २०२८ (संशोधन सहित) तथा शिक्षा नियमावली २०५९ (संशोधन सहित) को अनुसूचीमा उल्लेखित तहगत र विषयगत दरबन्दीमा एउटै विषयको शिक्षक दरबन्दी एकभन्दा बढी भएमा

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]
पुनसु प्रशासकीय अधिकृत
छिन्मस्ता गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
छिन्मस्ता, दाङ २५
मधेश प्रदेश, नेपाल

अनिवार्य विषयहरूको प्राथमिकताक्रममा विषयगत मिलान हुनेगरी दरबन्दी सिर्जना, मिलान र पदपूर्ति गरिनेछ, यसरी पदपूर्ति गर्दा गाउँपालिकाको स्वयंसेवक अनुदान शिक्षक नियुक्ति गरी समेत पदपूर्ति गरिनेछ ।

(ड) कुनै विद्यालयको दरबन्दी कट्टा गरी स्थानान्तरण गर्नु पर्ने भएमा क्रमशः हाल रिक्त रहेको दरबन्दी, करार, राहत, अस्थायी र स्थायीको स्थानान्तरण माग, कनिष्ठता र धेरै समयावधि एउटै विद्यालयमा रहेको आधारमा गरिनेछ ।

(ढ) कुनै विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थी सङ्ख्या उच्च, विद्यमान शिक्षक दरबन्दी न्यून र माथिल्लो तह सञ्चालित भएमा शिक्षक दरबन्दी थप गरिनेछ ।

(ण) दरबन्दी मिलान गर्दा बढी हुन आउने शिक्षक दरबन्दीलाई गाउँपालिकाको पुल दरबन्दीमा राखी विद्यार्थी सङ्ख्या उच्च र शिक्षक दरबन्दी न्यून भएका विद्यालयहरूमा सुरुवा तथा पदस्थापना गरिनेछ ।

(त) आन्तरिक सुरुवाका लागि प्राप्त निवेदनहरू मध्ये माग तथा हाल बसोबास रहेको स्थानका आधारमा शिक्षकहरूलाई जेष्ठताका आधारमा काजमा खटाइने वा स्थानान्तरण तथा पदस्थापन गरिनेछ । तर यस प्रक्रियामा अपाङ्गता भएका र महिलाहरूलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

(थ) पारस्परिक सुरुवाको लागि सम्बन्धित शिक्षकहरूले यस गाउँपालिकामा निवेदन पेश गरेमा त्यसरी सुरुवा गर्न आवश्यक देखेमा गाउँ शिक्षा समितिको निर्णयानुसार काज सुरुवा गर्न सकिनेछ र पछि दरबन्दी मिलानको क्रममा सम्बन्धित शिक्षकहरूलाई पदस्थापन गरिनेछ ।

(द) यस गाउँपालिका भित्रका विद्यालयमा कार्यरत अस्थायी, करार, राहत, बालविकास तथा स्थायी शिक्षकहरूलाई आवश्यकताका आधारमा गाउँ शिक्षा समितिको निर्णय अनुसार काज सुरुवा र स्थानान्तरण गर्न सकिनेछ र पछि दरबन्दी मिलानको क्रममा सम्बन्धित शिक्षकलाई पदस्थापन गरिनेछ ।

६. प्रारम्भिक बालविकास शिक्षक दरबन्दी कायम, मिलान तथा स्थानान्तरणका मुख्य आधारहरू:

१. हाल प्रारम्भिक बालविकास शिक्षक दरबन्दी नभएको तर बालविकास कक्षा सञ्चालन गरिरहेको विद्यालयलाई न्यूनतम १ कोटा प्रदान गर्ने ।

२. प्रारम्भिक बालविकास कक्षामा २० जना बालबालिका बराबर १ बालविकास शिक्षक दरबन्दी कायम गर्ने र ३५ जनाभन्दा बढी बालबालिका भएको अवस्थामा विद्यालयमा हाल २ दरबन्दी रहेको भए २ दरबन्दी नै कायम गर्ने ।

३. कुनै विद्यालयले आफ्नै स्रोतमा नर्सरी, एल.जी.के., यू.अ.जी. के. अँग्रेजी माध्यममा

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

सञ्चालन गरेको छ भने थप कोटा प्रदान नगर्ने तर उक्त कक्षाका विद्यार्थी सङ्ख्या बालविकास कक्षामा गणना गर्ने ।

४. प्रारम्भिक बालविकास शिक्षकको दरबन्दी मिलान गर्दा बालविकास शिक्षकलाई सकेसम्म निजको घर नजिकको विद्यालयमा स्थानान्तरण गर्ने ।

५. दरबन्दी मिलान कार्य गर्नको लागि निम्नानुसारको प्रकृया अवलम्बन गरिनेछ ।

(क) गाउँ शिक्षा समितिबाट निर्णय भएबमोजिम शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखाले दरबन्दी मिलानको प्रक्रिया अगाडि बढाउनेछ ।

(ख) शाखाले दरबन्दी मिलानका क्रममा कटौती वा थप भएको विद्यालयलाई दरबन्दी कटौती वा थप भएको जानकारी गराउनेछ ।

(ग) शाखाले विशेष परिस्थिति बाहेक निर्णय भएको मितिले १ महिनाभित्र दरबन्दी मिलानको कार्य सम्पन्न गरी सम्बन्धित निकायहरूलाई जानकारी गराउनेछ ।

(घ) विद्यालयहरूले दरबन्दी मिलानको क्रममा शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखाबाट स्थानान्तरण गरिएका शिक्षकलाई कुनै पनि बहानामा रमाना नदिएमा वा हाजिर नगराएमा सम्बन्धित प्रधानाध्यापकको तलब भत्ता रोक्का गरिने तथा प्रधानाध्यापकलाई विभागीय कारबाही गरिनेछ र सो विद्यालयको बैंक खाता समेत रोक्का राखिनेछ ।

(ङ) दरबन्दी मिलानको क्रममा कुनै शिक्षकको परीक्षणकाल नकटेको भए पनि आवश्यकताको आधारमा तथा विषयगत मिलान गर्न सम्बन्धित शिक्षकको निवेदन प्राप्त नभए पनि आवश्यकता भएको विद्यालयमा काज सरुवा/सरुवा तथा पदस्थापन गर्न सकिनेछ ।

८ थप शिक्षक दरबन्दी प्राप्त भएमा तपसिल अनुसार कार्यान्वयन गरिनेछः

(क) शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखाले शिक्षा समितिको निर्णयका आधारमा सम्बन्धित निकायसँग दरबन्दीको माग गर्नेछ ।

(ख) संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट दरबन्दी प्राप्त भएमा जुन तह र किसिमको दरबन्दी प्राप्त भएको हो सोको लागि गाउँ शिक्षा समितिले प्राथमिकताको आधारमा विद्यालय छनौट गरी वितरण गर्नेछ ।

९ गाउँपालिकाबाट स्वयंसेवक शिक्षक सहयोग अनुदान कोटा थप सम्बन्धमाः

(क) शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखाले समितिको निर्णय अनुसार शिक्षक सङ्ख्याको

कमीलाई सम्बोधन गर्न कार्यपालिका बैठकमा आवश्यक छिन्नमस्ता गाउँपालिका स्वयंसेवक अनुदान शिक्षक दरबन्दी माग गर्नेछ ।

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

पञ्च प्रशासकीय अधिकृत

(ख) गाउँपालिकाले शिक्षकको दरबन्दी निर्धारण गरी आवश्यक बजेटको व्यवस्था गर्न सक्नेछ। स्वीकृत दरबन्दी र बजेटका आधारमा गाउँ शिक्षा समितिले विद्यालय छनौट गरी नियुक्ति गर्ने प्रक्रिया अगाडी बढाउनेछ ।

१०. स्थानान्तरण भएको स्थानमा जानुपर्ने :

यस कार्यविधि बमोजिम स्थानान्तरण भएका शिक्षकहरू प्रचलित कानूनले तोकेको समयभित्र स्थानान्तरण भएको विद्यालयमा अनिवार्य हाजिर भई कामकाज गर्नु पर्नेछ। यसरी तोकिएको समयमा हाजिर हुन नजाने शिक्षकलाई कार्यरत रहेको विद्यालयले हाजिर गराउन बाध्य हुने छैन ।

११. हाजिर गराई कामकाजमा लगाउनु पर्ने :

दरबन्दी सहित वा यस कार्यविधि बमोजिम स्थानान्तरण भई आएका शिक्षकलाई विद्यालयले अनिवार्य रूपमा हाजिर गराई नियमानुसार कामकाजमा लगाउनु पर्नेछ ।

१२. प्रधानाध्यापक जिम्मेवार हुने :

यस कार्यविधि बमोजिम दरबन्दी पुनर्वितरण तथा शिक्षक व्यवस्थापनको कार्यबाट स्थानान्तरण भई आएका शिक्षकलाई विद्यालयमा हाजिर गराउने तथा स्थानान्तरण भई जाने शिक्षकलाई रमाना दिने जिम्मेवारी सम्बन्धित विद्यालयको प्रधानाध्यापकको हुनेछ।

१३. बाधा अडकाउ फुकाउ :

यस कार्यविधिको आवश्यक व्याख्या, संशोधन तथा अनुसूची थपघट कार्यपालिकाले गर्नेछ ।

प्रमाणिकरण मिति: २०८१/१२/२१

आजाले
केशव कुमार झा
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

